

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA REGIONÓW 2016

Województwo kujawsko-pomorskie

prof. dr hab. Hanna Godlewska-Majkowska

dr Agnieszka Komor

dr Dariusz Turek

dr Patrycjusz Zarębski

mgr Mariusz Czernecki

mgr Magdalena Typa

Raport przygotowany na zlecenie
Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A.
w Instytucie Przedsiębiorstwa Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie

Warszawa, grudzień 2016

2016

Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A. działa na rzecz zwiększenia napływu inwestycji do Polski, rozwoju polskich inwestycji zagranicznych oraz intensyfikacji polskiego eksportu.

Wspierając przedsiębiorców, Agencja pomaga w pokonywaniu procedur administracyjnych oraz prawnych dotyczących konkretnych przedsięwzięć. PAIiZ pomaga m.in. w opracowaniu rozwiązań prawnych, znalezieniu odpowiedniej lokalizacji, wiarygodnych partnerów oraz dostawców.

PAIiZ realizuje programy dedykowane ekspansji na rynki perspektywiczne: Go China, Go Africa, Go Arctic, Go India, Go ASEAN oraz Go Iran. W celu bezpośredniego wsparcia polskich firm na miejscu inwestycji, Agencja sukcesywnie uruchamia oddziały zagraniczne.

Szczegółowe informacje na temat usług oferowanych przez PAIiZ dostępne są na stronie: www.paiz.gov.pl

WSTĘP

Niniejszy raport powstał na zamówienie Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych jako kolejna edycja raportów atrakcyjności regionów. Raporty te są corocznie publikowane od 2008, co jest efektem wykorzystania w praktyce gospodarczej badań naukowych prowadzonych od 2002 roku, pod kierunkiem prof. dr hab. H. Godlewskiej-Majkowskiej w Szkole Głównej Handlowej, w Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie, w Instytucie Przedsiębiorstwa. Wszyscy Autorzy stanowią trzon zespołu, rozwijającego metodykę pomiaru atrakcyjności inwestycyjnej regionów.

Raport składa się z kilku części. W pierwszej z nich zaprezentowano w sposób syntetyczny gospodarkę województwa kujawsko-pomorskiego, zwracając uwagę na jego potencjał społeczno-gospodarczy oraz poziom i strukturę gospodarki. W tej części opracowania znajduje się tabelaryczne syntetyczne ujęcie najważniejszych informacji społeczno-gospodarczych uwzględniających ocenę atrakcyjności inwestycyjnej. Następnie zaprezentowano pozycję województwa na tle innych regionów Polski i Unii Europejskiej, zwracając szczególną uwagę na najważniejsze dla regionu rodzaje przemysłu oraz sektory wysokiej szansy.

Drugą część raportu poświęcono ukazaniu wewnętrznego zróżnicowania atrakcyjności inwestycyjnej województwa kujawsko-pomorskiego w skali powiatów i gmin. W tym celu wykorzystano wyniki badań naukowych Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie odnoszące się do wszystkich gmin i powiatów w Polsce, co czyni zaprezentowane oceny powiatów i gmin porównywalnymi z ocenami innych jednostek w pozostałych województwach Polski.

Trzecia część raportu jest poświęcona prezentacji wiodących instytucji otoczenia biznesu w województwie ze wskazaniem rodzaju wsparcia dla inwestorów. Następnie ukazane jest rozmieszczenie i efekty działalności specjalnych stref ekonomicznych w województwie.

Raport wieńczy aneks, w którym ujęto zestawienie tabelaryczne ocen atrakcyjności inwestycyjnej dla powiatów i gmin województwa. Zawiera on również tabelaryczne zestawienie efektów funkcjonowania Specjalnych Stref Ekonomicznych.

W pracy zastosowano dwa podejścia do atrakcyjności inwestycyjnej. Wyróżniono **potencjalną atrakcyjność inwestycyjną** definiowaną jako zespół regionalnych walorów lokalizacyjnych, które mają wpływ na osiągnięcie celów inwestora (np. w postaci kształtowania się kosztów prowadzonej działalności gospodarczej, przychodów ze sprzedaży, rentowności netto oraz konkurencyjności danej inwestycji).

Ponadto zastosowano pojęcie **rzeczywistej atrakcyjności inwestycyjnej**, rozumianej jako zdolność regionu do wykreowania satysfakcji klienta - inwestora i wywołania absorpcji

kapitału finansowego i rzeczowego w formie inwestycji. Można ją mierzyć za pomocą efektywności poniesionych nakładów kapitału.¹

Wskaźniki potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej w wersji podstawowej (PAI1) oceniają walory lokalizacyjne regionów. Są one obliczane dla jednostek różnych szczebli podziału statystycznego (gminy, powiaty, podregiony, województwa). Wskaźniki odnoszą się do całości gospodarki narodowej oraz do poszczególnych wybranych sekcji gospodarki: C - przemysłu przetwórczego, G - handlu i napraw, I - zakwaterowania i gastronomii, M - działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej. Sekcje te stanowią trzon gospodarki regionalnej.

W raportach oprócz wskaźników PAI1 wykorzystano wskaźniki skonstruowane wyłącznie dla województw, w oparciu o wiele cech dostępnych od poziomu województw. Umożliwiają one znacznie szerszy kontekst ocen atrakcyjności inwestycyjnej w porównaniu do wskaźników PAI1. Są to wskaźniki grupy PAI2, opracowane na potrzeby oceny atrakcyjności inwestycyjnej w ujęciu ogólnym, czyli dla gospodarki narodowej, a także w odniesieniu do wyżej wymienionych sekcji gospodarki.

Ponadto w raporcie wykorzystano oceny rzeczywistej atrakcyjności inwestycyjnej (RAI), nawiązującej do napływu kapitału inwestycyjnego oraz efektów inwestycji, rozpatrywanych z punktu widzenia produktywności i efektywności poniesionych nakładów. Rzeczywista atrakcyjność inwestycyjna może być odnoszona do poziomu województw ze względu na dostępność danych statystycznych.

Zaproponowane miary są przedmiotem corocznej ewaluacji, dzięki konsultacjom z instytucjami obsługującymi inwestorów zagranicznych, jak i bezpośrednim kontaktom zespołu z jednostkami samorządu terytorialnego oraz organizacjami przedsiębiorców. Z opisem metodycznym pomiaru atrakcyjności inwestycyjnej regionów Polski oraz powiatów i gmin można zapoznać się na stronie **Instytutu Przedsiębiorstwa Szkoły Głównej Handlowej** (<http://kolegia.sgh.waw.pl/pl/KNoP/struktura/IP/struktura/ZOB/>), a także w licznych publikacjach naukowych i ekspertyzach.

¹Szerzej na ten temat m.in. w: *Atrakcyjność inwestycyjna regionów Polski jako źródło przedsiębiorczych przewag konkurencyjnych*, praca zespołowa pod red. H. Godlewskiej-Majkowskiej, Studia i Analizy Instytutu Przedsiębiorstwa, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2012; H. Godlewska-Majkowska, *Polish regions and their investment attractiveness in the EU*, w: *POLAND Competitiveness Report 2013. National and Regional Dimensions*, M. Weresa (editor), Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2013, s. 299-316.

1. CHARAKTERYSTYKA GOSPODARKI REGIONALNEJ WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO

Województwo kujawsko-pomorskie położone jest w środkowej części kraju. Wizytówką województwa jest bardzo dobrze rozwinięte rolnictwo, które stało się podstawą rozwoju inwestycji w przemysł spożywczy. Ponadto z uwagi na tradycje przemysłowe i dostosowane do jego potrzeb szkolnictwo region jest atrakcyjnym miejscem lokalizacji inwestycji przemysłowych.

Do atutów województwa należą:

- położenie w centrum Polski, gdzie krzyżują się ważne szlaki transportowe, w tym linie należące do transeuropejskiej sieci transportowej TEN-T, co ułatwia dostęp do polskich rynków i dostawców, tak polskich, jak i zagranicznych,
- dobry dostęp do infrastruktury społecznej, w tym szczególnie do jednostek medycznych i uzdrowiskowo-sanatoryjnych,
- bogate zaplecze naukowo – badawcze,
- bogactwo kulturowe (liczne zabytki, wśród których na wyróżnienie zasługuje zespół staromiejski Torunia wpisany na Listę światowego dziedzictwa UNESCO) i walory przyrodnicze (Pojezierze Kujawskie z solankami), stwarzające podstawy dla rozwoju usług turystycznych i związanych z ochroną zdrowia,
- wysoko rozwinięte rolnictwo, zarówno produkcja roślinna jak i produkcja zwierzęca, stanowiące fundament rozwoju przemysłu spożywczego,
- tradycje przemysłowe, szczególnie w zakresie przemysłu chemicznego, środków transportu i elektroniki, co stanowi czynnik ułatwiający znalezienie kontrahentów, jak i absolwentów szkół wyższych i zawodowych o specjalizacjach potrzebnych inwestorom przemysłowym,
- dobre warunki do rozwoju energetyki odnawialnej,
- obecność ośrodków wspierających przepływ nowoczesnych rozwiązań z nauki do przemysłu np. Centrum Transferu Technologii w Toruniu.

Zbiorczą charakterystykę województwa zawiera tabela 1.

Tabela 1. Ogólna charakterystyka gospodarki województwa kujawsko-pomorskiego

Wyszczególnienie	Województwo kujawsko-pomorskie	Polska	Udział procentowy województwa w wielkości krajowej
Potencjal rynkowy			
PKB per capita w 2014 r. (zł/osoba)	36379	44686	-
Liczba ludności (osoby stan na stan na 31 XII 2015)	2086210	38437239	5,4%
Potencjal zasobów pracy			
Absolwenci szkół wyższych w 2015 r. (osoby)	17590	394987	4,5%
Absolwenci szkół średnich w 2015 r. (osoby)	16192	284187	5,7%
Liczba pracujących w 2015 r. (osoby)	843	16084	5,2%
Struktura pracujących w 2015 r.	sektor rolniczy 14% sektor przemysłowy 30,9% sektor usługowy 55,1%		11,5% 30,5% 58,0%
Nakłady inwestycyjne i kapitał spółek z udziałem kapitału zagranicznego w województwie			
Nakłady inwestycyjne w 2014 r. (mln zł)	1359,7	78823,1	1,7%
Kapitał spółek w 2014 r. (mln zł)	3046,2	215594,8	1,4%
Specjalne strefy ekonomiczne w województwie			
– Pomorska			
Oceny wyróżniające województwo kujawsko-pomorskie wg PAI2 i RAI (klasa A, B i C)			
Wyróżnione powiaty i gminy wg PAI1_GN			
Powiaty	Klasa A	m. Bydgoszcz, m.Grudziądz, m.Toruń, m.Włocławek	
	Klasa B	-	
Gminy	Klasa A	Barcin (m-w), Brodnica (m), Bydgoszcz (m), Chełmno (m), Chełmża (m), Ciechocinek (m), Golub-Dobrzyń (m), Grudziądz (m), Inowrocław (m), Osielsko (w), Solec Kujawski (m-w), Świecie (m-w), Toruń (m), Wąbrzeźno (m), Włocławek (m)	
	Klasa B	Aleksandrów Kujawski (m), Białe Błota (w), Janikowo (m-w), Kowal (m), Łysomice (w), Nakło nad Notecią (m-w), Radziejów (m), Rypin (m), Wielka Nieszawka (w)	

Objaśnienia: (m) – gmina miejska, (w) – gmina wiejska, (m-w) – gmina miejsko-wiejska,

PAI – potencjalna atrakcyjność inwestycyjna, RAI - rzeczywista atrakcyjność inwestycyjna

* Więcej informacji w Aneksie w tab. 4.

Źródło: opracowanie własne.

Liczba osób zamieszkujących województwo w roku 2015 to 2 086 210 mieszkańców, co stanowiło 5,4% ludności Polski. W województwie struktura wieku w roku 2015 przedstawiała się następująco: na wiek przedprodukcyjny przypadało 18,2% osób, produkcyjny: 62,7%, poprodukcyjny: 19% (Polska analogicznie: 18%, 62% i 20%).

Główny potencjał dla tworzenia kapitału ludzkiego w województwie stanowi 18 uczelni wyższych, w których kształcą się 62 tys. studentów, czyli 4,4% studentów w skali kraju. Według raportu przygotowanego przez Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych (KEJN) dla Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w województwie kujawsko-pomorskim jeden wydział uczelni wyższej otrzymał najwyższą kategorię naukową A+, jest to: Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu; dziesięć wydziałów otrzymało kategorię – A; dwadzieścia cztery wydziały otrzymało kategorię – B; a dwa wydziały kategorię – C. Warto także wspomnieć, że piętnaście szkół wyższych nie otrzymało żadnej kategorii przyznawanej przez KEJN (aneks, tab.5.).

W województwie do szkół zasadniczych uczęszcza 11,8% uczniów województwa, natomiast do techników 31,2%.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie była równa we sierpniu 2016 r. 11,9%, dla porównania w Polsce - 8,5%.² Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w pierwszym półroczu 2016 wyniosło 3504,48 zł, czyli 91% średniego wynagrodzenia w Polsce.

Województwo kujawsko-pomorskie dostarczyło w 2014 r. 4,4% produktu krajowego brutto Polski. W przeliczeniu na jednego mieszkańca stanowiło to 36379 zł, przy średniej dla Polski 44686 zł. Wynik ten plasuje województwo na 10 miejscu w kraju. Dynamika wzrostu PKB w województwie w latach 2004-2014 wyniosła 172%, przy średniej dla Polski równej 181%.

W porównaniu do całego kraju, struktura zatrudnienia w województwie kujawsko-pomorskim charakteryzuje się stosunkowo niskim udziałem sektora usług 55,1% podczas gdy na sektor rolniczy i przemysłowy przypada analogicznie 14,0% i 30,9% pracujących (GUS, BDL 2016).

W strukturze przemysłu województwa kujawsko-pomorskiego ważną rolę odgrywają: produkcja artykułów spożywczych (24% wartości produkcji sprzedanej całego przemysłu województwa na koniec 2015 roku), produkcja papieru i wyrobów z papieru (13%), produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych (11%), produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych oraz produkcja wyrobów z metali (po 10%).

Tradycje przemysłowe województwa oraz korzystne położenie transportowe względem rejonów zaopatrzeniowych spowodowały, że województwo jest czołowym

² Bezrobotni oraz stopa bezrobocia wg województw, podregionów i powiatów (stan w końcu sierpnia 2016 r.) GUS.

producentem papieru i wyrobów z papieru w skali całego kraju (19% krajowej wartości produkcji sprzedanej w 2015 roku).

Województwo ma też ważną pozycję wśród województw zajmujących się produkcją chemikaliów i wyrobów chemicznych (10% krajowej ich produkcji sprzedanej w 2015 roku) oraz artykułów spożywczych (7%), wyrobów z gumy i tworzyw (7%). Dostarcza ponadto około 7% krajowej produkcji wyrobów z metali, ok 6% produkcji mebli i 5% produkcji poligrafii³.

Dla inwestorów istotne znaczenie może mieć to, które sektory są postrzegane jako strategiczne przez władze województwa kujawsko-pomorskiego. Na podstawie strategii rozwoju regionalnego można do nich zaliczyć: sektor rolno-spożywczy, a także dziedziny wzmacniające innowacyjność województwa oraz rozwój otoczenia biznesu.

Ważną wskazówką dla inwestorów zainteresowanych dokonaniem inwestycji w województwie kujawsko-pomorskim, może być lista tzw. sektorów wysokich szans, ustalona przez Polską Agencję Informacji i Inwestycji Zagranicznych przy współpracy z samorządem województwa kujawsko-pomorskiego w oparciu o obserwacje tendencji w zakresie napływu inwestycji do tego województwa. Są to sektory: BPO/SSC, elektroniczny, elektromaszynowy, chemiczny oraz spożywczy.

Inwestycje te mogą być lokowane w specjalnie przygotowanych na preferencyjnych warunkach atrakcyjnych lokalizacjach oferowanych przez Specjalną Strefę Ekonomiczną **Pomorską**, w następujących podstrefach:

- **SSE Pomorska**, podstrefy: Barcin (m-w), Brodnica (m), Bydgoszcz (m), Grudziądz (m), Inowrocław (m), Janikowo (m-w), Kowalewo Pomorskie (m-w), Lipno (w), Łysomice (w), Rypin (m), Świecie (m-w), Toruń (m), Wąbrzeźno (w), Włocławek (m).

We wszystkich wymienionych lokalizacjach inwestorzy mogą uzyskać ulgę w podatku dochodowym sięgającą 35% - 55%, w zależności od wielkości przedsiębiorstwa - więcej na temat zasad pomocy publicznej:

http://www.paiz.gov.pl/strefa_inwestora/zachety_inwestycyjne_w_sse.

2. POZYCJA WOJEWÓDZTWA NA MAPIE ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ POLSKI I UNII EUROPEJSKIEJ

Województwo kujawsko-pomorskie należy do relatywnie mało atrakcyjnych województw w Polsce dla inwestycji w przemysł, o czym świadczy brak uzyskania przez województwo choćby najniższej wartości (klasy C) wskaźnika rzeczywistej atrakcyjności inwestycyjnej RAI, odnoszącego się do przedsiębiorstw przemysłowych.

³ Obliczenia na podstawie Biuletynu Statystycznego Województwa Kujawsko-Pomorskiego z 1. kwartału 2016 oraz Biuletynu Statystycznego z 2016 roku, www.stat.gov.pl (26.10.2016).

W roku 2013 na województwo kujawsko-pomorskie przypadało 1,5% wartości nagromadzonego kapitału podstawowego w spółkach z udziałem kapitału zagranicznego. Oznacza to niewielki wzrost pozycji konkurencyjnej w latach 2003-2011 (udział w rynku liczony wartością kapitału zagranicznego w ww. spółkach wzrósł z 1,0 % do 1,6%).

W oparciu o metodykę opracowaną przez zespół Instytutu Przedsiębiorstwa w ramach badań statutowych Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, od trzech lat tworzona jest ocena atrakcyjności inwestycyjnej dla wszystkich regionów Unii Europejskiej. Ocena ta oparta jest na pomiarze atrakcyjności zasobów pracy, rynku oraz innowacyjności⁴. Ze względu na różną metodologię badań dla regionów w Polsce oraz regionów w Unii Europejskiej oraz zmienne uwzględnione w badaniu, ich wyniki są nieporównywalne. Dzieje się tak dlatego, że nie wszystkie dane dotyczące województw, gmin i powiatów są dostępne (np. nie wszystkie regiony posiadają aktualne informacje dotyczące infrastruktury).

W oparciu o autorskie wskaźniki Instytutu Przedsiębiorstwa można stwierdzić, że województwo kujawsko-pomorskie posiada niską klasę atrakcyjności inwestycyjnej (klasa E) na tle regionów Unii Europejskiej, zajmując 207 miejsce wśród 273 przebadanych. Największym magnes przyciągający inwestorów jest związany z mikroklimatem kapitał ludzki (klasa A), który został oceniony na 19 miejscu spośród badanych regionów Unii Europejskiej poziomu NUTS 2.

Województwo jest bardziej atrakcyjne niż regiony:

- **austriackie:** Burgenland;
- **belgijskie:** Prov. Luxembourg;
- **brytyjskie:** Cumbria, Lincolnshire, Cornwall and Isles of Scilly, West Wales and The Valleys;
- **bułgarskie:** Severozapaden, Severen tsentralen, Severoiztochen, Yugoiztochen, Yuzhen tsentralen;
- **czeskie:** Severozápad;
- **francuskie:** Champagne-Ardenne, Picardie, Lorraine, Poitou-Charentes, Limousin;
- **greckie:** Anatoliki Makedonia Thraki, Kentriki Makedonia, Dytiki Makedonia, Thessalia, Ipeiros, Ionia Nisia, Dytiki Ellada, Sterea Ellada, Peloponnisos, Voreio Aigaio, Notio Aigaio;
- **hiszpańskie:** Castilla-La Mancha, Extremadura;
- **holenderskie:** Drenthe, Zeeland;
- **niemieckie:** Lüneburg, Koblenz;
- **portugalskie:** Algarve, Centro, Alentejo, Região Autónoma dos Açores, Região Autónoma da Madeira;

⁴ Więcej: *Atrakcyjność inwestycyjna regionów Polski na tle Unii Europejskiej*, praca zbiorowa pod red. H. Godlewskiej-Majkowskiej, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2013 oraz na stronie internetowej <http://kolegia.sgh.waw.pl/pl/KNoP/struktura/IP/struktura/ZOB/>

- **rumuńskie:** Nord-Vest, Centru, Nord-Est, Sud-Est, Sud - Muntenia, Sud-Vest Oltenia, Vest;
- **słowackie:** Stredné Slovensko, Východné Slovensko;
- **węgierskie:** Közép-Dunántúl, Dél-Dunántúl, Észak-Magyarország, Észak-Alföld, Dél-Alföld;
- **włoskie** Molise, Puglia, Basilicata, Calabria, Sicilia, Sardegna.

3. ZRÓŻNICOWANIE WEWNĘTRZNE ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ WOJEWÓDZTW

Atrakcyjność inwestycyjna poszczególnych jednostek administracyjnych województwa jest wynikiem oceny istotnych z punktu widzenia inwestora warunków dla prowadzenia działalności gospodarczej. Za czynniki te przyjmuje się: sytuację na rynku pracy, wyposażenie w infrastrukturę techniczną oraz społeczną, a także sytuację rynkową oraz uwarunkowania przyrodnicze.

Ocena **ryнку pracy** informuje inwestora o możliwości pozyskania pracowników do planowych przedsięwzięć gospodarczych, nadwyżce lub niedoborach tych pracowników, co pośrednio wpływa na koszty zatrudnienia.

Ocena stanu **infrastruktury technicznej** pozwala planować przedsięwzięcia gospodarcze, które wymagają przygotowania terenu inwestycyjnego w podstawowe elementy techniczne, takie jak: instalacje przesyłowe: wody, gazu, prądu, a także urządzenia ochrony środowiska w postaci oczyszczalni ścieków.

Infrastruktura społeczna oceniana jest przez pryzmat wyposażenia danej lokalizacji w budynki oraz urządzenia decydujące o jakości życia mieszkańców, czy też rozwoju kapitału ludzkiego, poprzez dostęp do edukacji, służby zdrowia, obiektów sportowo-rekreacyjnych, technologii informacyjnych, w tym Internetu.

Sytuacja rynkowa informuje inwestora o chłonności rynku, czyli liczbie potencjalnych konsumentów, a także pośrednio o ich zamożności, czyli możliwości nabywania towarów i usług.

Na potrzeby oceny atrakcyjności lokalizacji usług turystycznych i ich pochodnych, poddano ocenie **uwarunkowania przyrodnicze**, które stanowią jednocześnie istotny element kształtowania jakości życia mieszkańców.

Łączna ocena wszystkich wymienionych elementów w poszczególnych powiatach lub gminach, pokazuje przestrzenne zróżnicowanie atrakcyjności inwestycyjnej w województwie. Dodatkowo prezentowane są wyniki oceny dla poszczególnych obszarów gospodarki, takich jak: przemysł, handel, usługi turystyczne oraz usługi nowoczesne związane

z działalnością profesjonalną, naukową oraz techniczną (rys. 1 i 2). Prezentowane na mapie wyróżnione lokalizacje oznaczono gwiazdami, które wskazują najwyższe oceny, wspomnianych już wyżej poszczególnych warunków prowadzenia działalności gospodarczej.

Gwiazda pomarańczowa oznacza, iż powiat lub gmina uzyskała ponad przeciętną ocenę we wszystkich analizowanych obszarach (gospodarki narodowej, przemysłu, handlu, usług turystycznych oraz usług profesjonalnych) natomiast **gwiazda złota** jest najwyższym wyróżnieniem i oznacza najwyższą ocenę wszystkich analizowanych sekcji gospodarczych w danym powiecie lub gminie.

W grupie powiatów najwyżej ocenione miasto na prawach powiatu – wyróżnione **złotą gwiazdą** to: Toruń, natomiast wyróżnione **gwiazdą pomarańczową** to miasta na prawach powiatu: Bydgoszcz i Włocławek.

W grupie gmin miejskich najwyżej ocenione, wyróżnione:

- **złotą gwiazdą** to miasta: Bydgoszcz (m), Chełmno (m), Ciechocinek (m), Golub-Dobrzyń (m), Toruń (m),
- **gwiazdą pomarańczową** to: Brodnica (m), Grudziądz (m), Inowrocław (m), Wąbrzeźno (m), Włocławek (m).

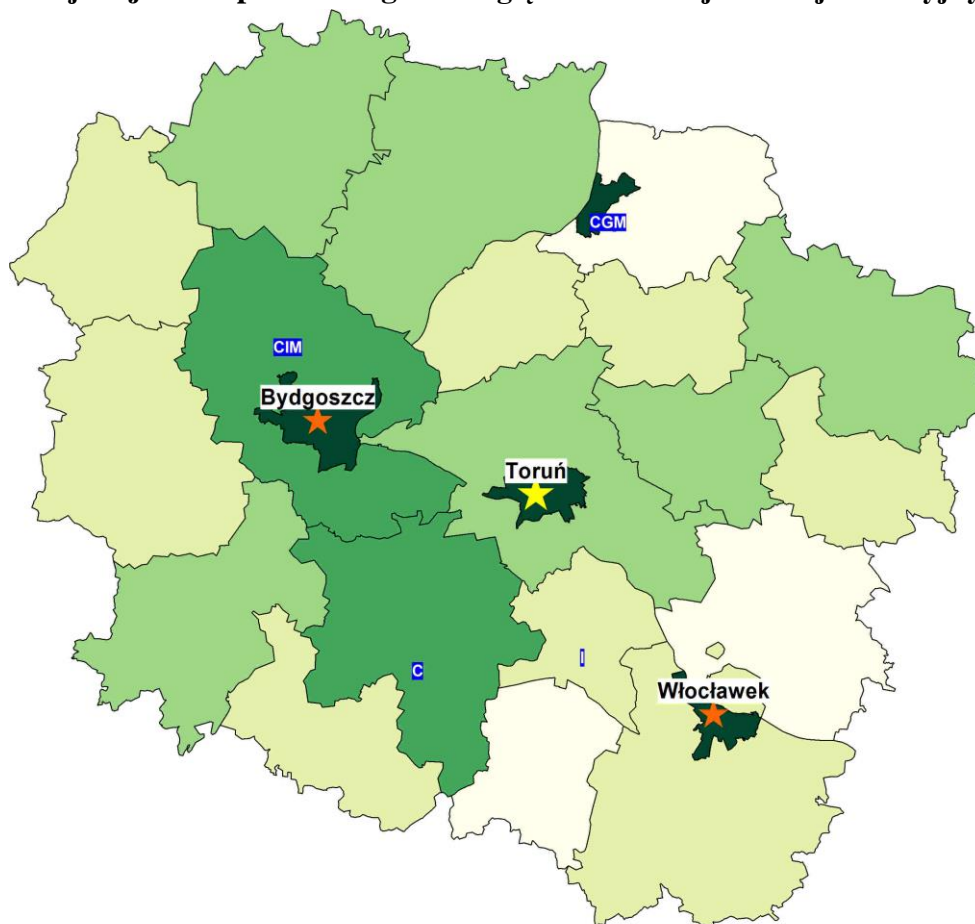
W grupie gmin wiejskich najwyżej ocenione, wyróżnione:

- **złotą gwiazdą** to: Osielesko (w),
- **gwiazdą pomarańczową** to: Białe Błota (w), Łysomice (w), Wielka Nieszawka (w).

W grupie gmin miejsko-wiejskich najwyżej ocenione, wyróżnione:

- **złotą gwiazdą** to: Solec Kujawski (m-w),
- **gwiazdą pomarańczową** to gminy: Świecie (m-w), Tuchola (m-w), Żnin (m-w).

Rysunek 1. Zróżnicowanie przestrzenne potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej powiatów woj. kujawsko-pomorskiego z uwzględnieniem najbardziej atrakcyjnych sekcji

POTENCJALNA ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA POWIATÓW
dla gospodarki narodowej w 2015

- A
 - B
 - C
 - D
 - E
 - F
- ★ Najwyższa ocena dla wszystkich sekcji wg PKD C, G, I, M
- ★ Oceny ponadprzeciętne dla wszystkich sekcji wg PKD C, G, I, M

Oceny ponadprzeciętne dla poszczególnych sekcji wg PKD C, G, I, M

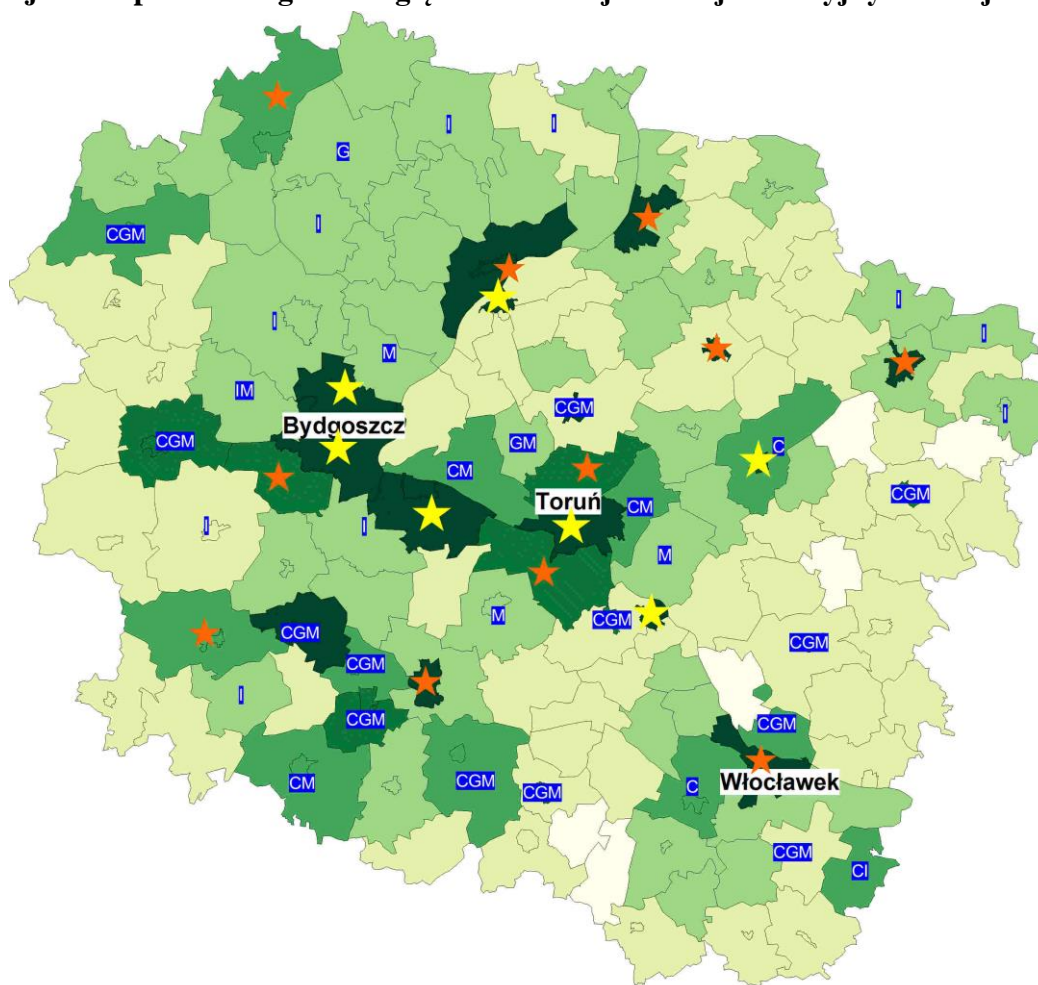
- C Przemysł przetwórczy
- G Handel i naprawy
- I Zakwaterowanie i gastronomia
- M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna

Powiat oznaczony złotą gwiazdą:

Toruń

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 2. Zróżnicowanie przestrzenne potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej gmin woj. kujawsko-pomorskiego z uwzględnieniem najbardziej atrakcyjnych sekcji

POTENCJALNA ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA GMIN
dla gospodarki narodowej w 2015

- A
- B
- C
- D
- E
- F

★ Najwyższa ocena dla wszystkich sekcji wg PKD C, G, I, M

★ Oceny ponadprzeciętne dla wszystkich sekcji wg PKD C, G, I, M

Oceny ponadprzeciętne dla poszczególnych sekcji wg PKD C, G, I, M

- C Przemysł przetwórczy
- G Handel i naprawy
- I Zakwaterowanie i gastronomia
- M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna

Gminy oznaczone złotą gwiazdą:

Bydgoszcz (m), Chełmno (m), Ciechocinek (m), Golub-Dobrzyń (m), Toruń (m), Osielsko (w), Solec Kujawski (m-w)

Źródło: Opracowanie własne.

4. WSPARCIE INSTYTUCJONALNE INWESTORA I PRZEDSIĘBIORCY W WOJEWÓDZTWIE

Rozwój instytucji otoczenia biznesu w regionie stanowi ważny czynnik jego atrakcyjności inwestycyjnej. Szczególnie istotną rolę odgrywają instytucje wspierające przedsiębiorczość, rozwiązania proinwestycyjne, komercjalizację badań naukowych i innowacyjność przedsiębiorstw.

4.1. INSTYTUCJE OTOCZENIA BIZNESU

Wśród instytucji okołobiznesowych w województwie (z wyłączeniem instytucji naukowo-badawczych), które mają wpływ na rozwój gospodarczy regionu znajdują się m.in. izby gospodarcze, stowarzyszenia, inkubatory przedsiębiorczości, parki technologiczne, centra transferu technologii, ośrodki doradztwa, instytucje finansowe oraz agencje rozwoju.⁵

Dla inwestorów szczególnie ważnym wsparciem jest system regionalnych Centrów Obsługi Inwestora stworzony przez Polską Agencję Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A. w porozumieniu z marszałkami województw dla zapewnienia inwestorom kompleksowej obsługi na poziomie każdego województwa.

W województwie kujawsko-pomorskim jest to:

Centrum Obsługi Inwestora działające w strukturze
Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego
www.coi.kujawsko-pomorskie.pl

Kujawsko-pomorskie Centrum Obsługi Inwestora jako Partner PAiiIZ to: „one stop shop”, źródło potrzebnych inwestorowi informacji regionalnych, przepisów i aktów prawnych, ofert inwestycyjnych oraz aktualnych danych o gospodarce regionu, jednostka której pracownicy posiadają odpowiednie kwalifikacje do obsługi inwestorów. Personel COI działa według standardów określonych przez Polską Agencję Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A., został przeszkolony w Agencji i ma zapewnioną stałą pomoc merytoryczną jej pracowników. Bardzo istotnym narzędziem wspomagającym inwestorów są Specjalne Strefy Ekonomiczne, których zasady działania oraz efekty zostały opisane w dalszej części raportu. Poniżej prezentujemy szereg wybranych instytucji okołobiznesowych w województwie kujawsko-pomorskim, które pracują na rzecz rozwoju przedsiębiorczości,

⁵ Informacje zawarte w tej części raportu odnoszą się do stanu na koniec 2015 roku.

poprzez wspieranie rozwoju nowoczesnych technologii i pobudzanie powiązań kooperacyjnych oraz innych form współpracy. Są to:

Izba Przemysłowo-Handlowa Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Bydgoszczy
(www.iph.bydgoszcz.pl)

Izba oferuje pomoc firmom członkowskim w znalezieniu partnerów handlowych (bazy danych krajowych oraz zagranicznych ofert producentów, handlowców i usługodawców), bezpłatne doradztwo prawne, usługi wywiadowi gospodarczej, usługi promocyjne (m.in. wydawanie katalogów prezentujących firmy), a także usługi szkoleniowe i usługi legalizacji dokumentów handlowych. IPH posiada partnerów na wszystkich kontynentach, co ułatwia przepływ informacji gospodarczych i ofert handlowych. Izba - jako jednostka stowarzyszona razem z Centrum SOLVIT Polska - pośredniczy w rozwiązywaniu problemów polskich przedsiębiorców prowadzących działalność w innych krajach UE, którzy napotykają tam na trudności w swobodzie prowadzenia działalności gospodarczej m.in. wynikające z kontaktów z urzędami lub instytucjami publicznymi.

Izba Przemysłowo-Handlowa w Toruniu (www.iph.torun.pl)

Izba jest organizacją samorządu gospodarczego, zrzeszającą przedsiębiorstwa z Torunia i województwa kujawsko-pomorskiego. Celem działania IPH jest reprezentowanie opinii środowiska gospodarczego wobec władz samorządu terytorialnego oraz rozwój gospodarczy regionu i podniesienie jego atrakcyjności dla biznesu i społeczności lokalnej. Wśród najważniejszych zadań Izby wymienić można m.in.: promocję firm członkowskich IPH oraz walorów gospodarczych i turystycznych regionu w kraju i zagranicą, wzmocnienie lobbingu, pozyskiwanie dotacji z Unii Europejskiej. Izba oferuje swoim członkom usługi szkoleniowe oraz doradztwo ekonomiczne, prawne i organizacyjne w ramach projektów dofinansowanych z funduszy UE. Oferta Izby obejmuje ponadto organizację misji gospodarczych i wyjazdów studyjnych, doradztwo dla eksporterów, kojarzenie partnerów zagranicznych, możliwość uczestnictwa w grupie rabatowej, organizację szkoleń, warsztatów, konferencji, legalizację świadectw pochodzenia towarów firm eksportowych, informację gospodarczą (np. raporty handlowe, listy teleadresowe).

Business Centre Club - Loża Bydgoska. Business Centre Club - Loża Toruńska
(www.bcc.org.pl)

BCC jest organizacją przedsiębiorców i indywidualnych pracodawców. Członkowie BCC akceptują Statut organizacji zobowiązujący ich do reprezentowania wysokich norm etycznych, przestrzegania zasad kodeksu kupieckiego i działania zgodnie z ideą społecznej odpowiedzialności biznesu. BCC prowadzi aktywny lobbing gospodarczy na rzecz rozwoju gospodarki wolnorynkowej, tworzenia prawa, obrony interesów polskich przedsiębiorców. Business Centre Club reprezentuje interesy pracodawców poprzez uczestnictwo w różnorodnych gremiach, m.in. w Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych, Wojewódzkich Komisjach Dialogu Społecznego, a także wojewódzkich, powiatowych Radach Zatrudnienia, Radzie Ochrony Pracy, Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Socjalnych, Naczelnej Radzie Zatrudnienia. BCC jest inicjatorem Forum Dialogu (płaszczyzny

komunikowania się różnych grup społecznych) oraz propagatorem idei społecznej odpowiedzialności firm.

Bydgoski Park Przemysłowo-Technologiczny (www.bppt.pl)

BPPT jest zlokalizowany w południowo-wschodniej części Bydgoszczy na terenach poprzemysłowych i zajmuje obszar blisko 286 ha. Teren ten został objęty w całości Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego (z przeznaczeniem na działalność usługowo-produkcyjną, składowanie i magazynowanie). Część obszaru BPPT, o powierzchni około 46 ha, włączono do Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. BPPT oferuje m.in.: tereny inwestycyjne uzbrojone w nowoczesną infrastrukturę z przeznaczeniem na sprzedaż oraz pod dzierżawę (ponad 60 ha wolnych terenów), wybór lokalizacji i podział działki, które są zgodne z wymaganiami inwestora, bezpośrednie połączenie z drogą krajową nr 10, tereny w pobliżu lotniska i portu żeglugi śródlądowej, bezpośredni dostęp do towarowego transportu kolejowego, wsparcie w sprawniej realizacji procedur administracyjnych, a także dostęp do metropolitalnego rynku pracy.

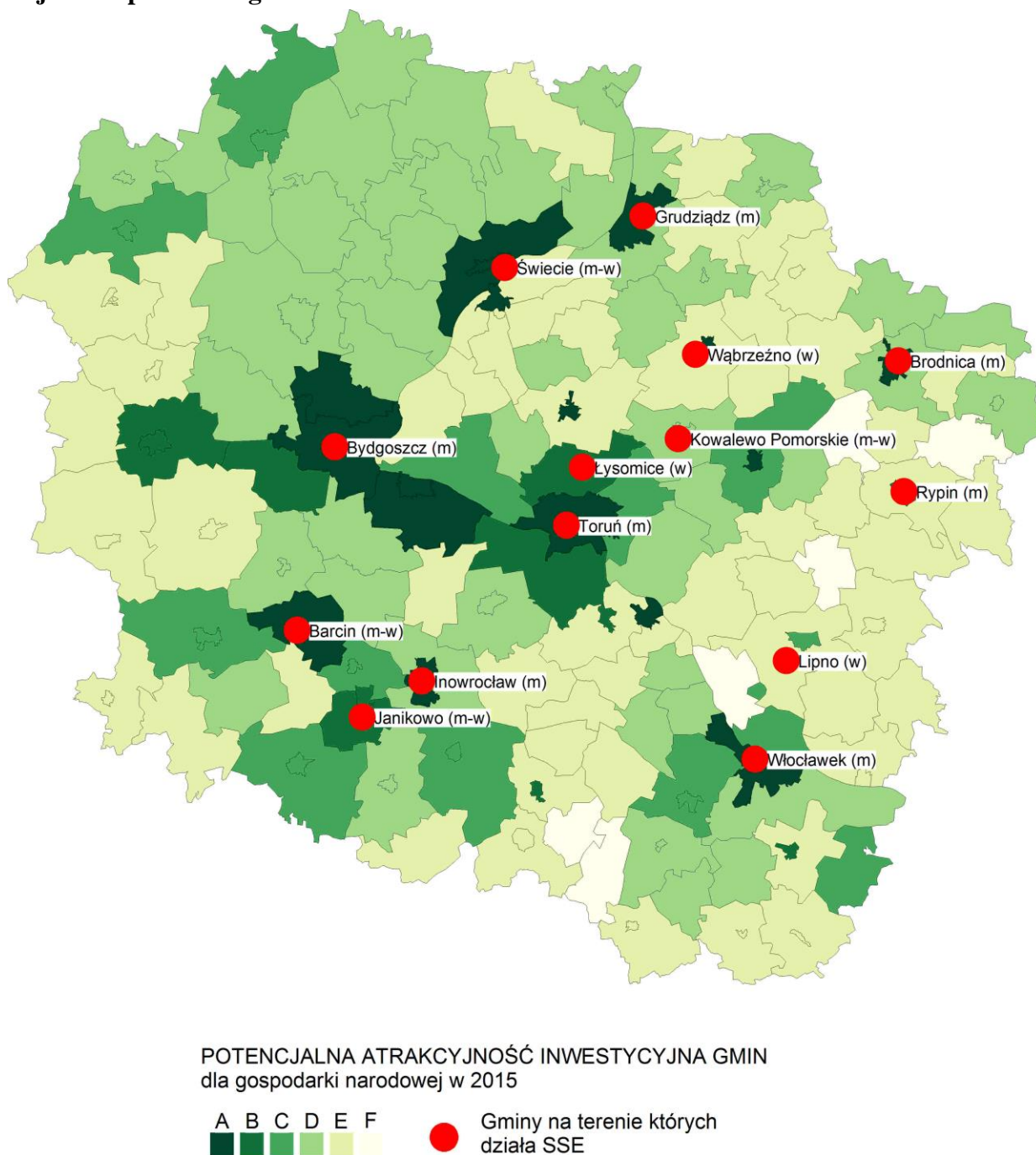
Toruński Park Technologiczny (www.technopark.org.pl)

Oferta TPT obejmuje m.in. możliwość wynajęcia powierzchni biurowych, licznych sal szkoleniowych i konferencyjnych, a także dzierżawy lub kupna działek inwestycyjnych. Grunty te są wyposażone w kompleksową infrastrukturę drogową i techniczną, a teren jest objęty aktualnym planem zagospodarowania przestrzennego i posiada uregulowany stan prawny. Inwestorzy mogą również liczyć na wsparcie w zakresie ułatwienia dostępu do źródeł finansowania i specjalistycznego know-how, a także do zaplecza technicznego Parku. W 2013 roku w TPT powstało Exea Data Center - nowoczesne centrum przetwarzania danych, które zostało zaprojektowane z myślą o rozwiązaniach Cloud Computing. Park oferuje wsparcie dla innowacyjnych projektów, usługi szkoleniowe i doradcze, audyt technologiczny oraz usługi wirtualnego biura. Środowisko Parku organizuje spotkania biznesowe i misje handlowe, pomaga w poszukiwaniu partnerów handlowych zagranicą, a także ułatwia transfer technologii (kompleksowe usługi w zakresie weryfikacji zapisów zawieranych umów pod kątem wyceny technologii, ochrony własności przemysłowej, a także tłumaczenia kontraktu).

4.2. EFEKTY FUNKCJONOWANIA SPECJALNYCH STREFY EKONOMICZNYCH W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM

Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego funkcjonuje Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna. Do końca 2015 r. strefa swoim zasięgiem obejmowała nieruchomości położone na terenie 7 miast i 7 gmin (zob. rys. 3). Nieruchomości te zaliczono do Pomorskiej SSE dopiero od 2006 roku. Do końca 2015 roku przedsiębiorstwa strefowe działające w gminach kujawsko-pomorskich poniosły nakłady inwestycyjne na łączną kwotę 5,8 mld zł, co stanowi 4% wszystkich nakładów inwestycyjnych poniesionych w SSE w Polsce. W tym samym okresie przedsiębiorstwa strefowe utworzyły lub utrzymały 5,8 tys. miejsc pracy w regionie, co stanowi 2% wszystkich miejsc pracy utworzonych w strefach (tab. 4 w Aneksie).

Rysunek 3. Rozmieszczenie specjalnych stref ekonomicznych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego

Źródło: Opracowanie własne.

Najlepsze efekty osiągnęła podstrefa Świecie, gdzie działalność prowadzą: MONDI ŚWIECIE S.A. oraz MONDI CORRUGATED ŚWIECIE Sp. z o.o. - firmy branży papierniczej. Obydwie lokalizacje mają silne tradycje przemysłowe w powyższych branżach. Funkcjonalnie stref wzmocniło rolę tych ośrodków na regionalnej mapie inwestycji.

Druga pod względem zagospodarowania jest podstrefa Łysomice, gdzie ulokował się kapitał japoński inwestujący w przede wszystkim w przemysł elektroniczny. W podstrefie Łysomice zainwestowały następujące firmy:

SHARP MANUFACTURING POLAND Sp. z o.o., ORION ELECTRIC (POLAND) Sp. z o.o., POLAND TOKAI OKAYA MANUFACTURING Sp. z o.o., SOHBI CRAFT Sp. z o.o., SUMIKA ELECTRONIC MATERIALS Poland Sp. z o.o., KIMOTO Poland Sp. z o.o., TENSHO Poland Sp. z o.o., U-TEC Poland Sp. z o.o., Yusen Logistics (Polska) Sp. z o.o. (dawniej NYK Logistics Polska Zp. z o.o.), Nissin Logistics Poland Sp. z o.o., NIPPON EXPRESS GmbH Sp. z o.o., APATOR S.A., MANUFACTURING Sp. z o.o. Na ponad 179 ha, jakie zajmuje PSSE, w Łysomicach doszło do powstania kompleksu japońskich przedsiębiorstw elektronicznych. Zyskał on miano Crystal Park, który pełni funkcję klastra w branży elektronicznej.

W kolejnych strefach napływ inwestycji był zdecydowanie niższy. W Grudziądzu zainwestował Schumacher Packaging Zakład Grudziądz Sp. z o.o. (dawniej POLPAK PAPIER sp. z o.o), WTECH sp. z o.o., w Kowalewie Pomorskim Plastica Sp. z o.o., a w Barcinie Lafarge Cement S.A., Mapei Polska Sp. z o.o. W Bydgoszczy: Airon Investment Anna Niemczewska, Baumat Sp. z o.o. i METALBARK PPU Zbigniew Barłóg.

Zgodnie z planem rozwoju PSSE na terenie województwa kujawsko-pomorskiego zakłada się pozyskiwanie inwestorów z:

- sektora nowoczesnych usług,
- branży maszynowej,
- branży elektronicznej,
- przetwórstwa spożywczego,
- branż gwarantujących tworzenie miejsc pracy w dziedzinach, w których województwo dysponuje dużym potencjałem kadrowym.

ANEKS

Tabela 1. POTENCJALNA ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA WOJEWÓDZTW DLA GOSPODARKI NARODOWEJ ORAZ WYBRANYCH SEKCJI

Województwo	PAII_GN	PAII_GN	PAII_C	PAII_G	PAII_I	PAII_M
	Gospodarka narodowa	Gospodarka narodowa	Przemysł	Handel i naprawy	Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
Województwa						
DOLNOŚLĄSKIE	0,868	A	A	A	B	B
KUJAWSKO-POMORSKIE	0,556	C	C	E	E	D
LUBELSKIE	0,131	F	F	F	F	F
LUBUSKIE	0,296	E	E	D	D	E
ŁÓDZKIE	0,636	C	B	E	E	D
MAŁOPOLSKIE	0,759	B	B	A	A	B
MAZOWIECKIE	1,000	A	A	A	A	A
OPOLSKIE	0,243	E	E	E	F	E
PODKARPACKIE	0,314	E	E	D	E	D
PODLASKIE	0,210	E	E	E	D	E
POMORSKIE	0,716	B	C	A	A	B
ŚLĄSKIE	0,988	A	A	C	C	A
ŚWIĘTOKRZYSKIE	0,000	F	F	F	F	F
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	0,291	E	E	C	C	D
WIELKOPOLSKIE	0,618	C	C	B	D	B
ZACHODNIOPOMORSKIE	0,693	B	C	D	A	C

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań statutowych Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie, przeprowadzonych w 2016 r. pod kierunkiem H. Godlewskiej – Majkowskiej.

Tabela 2. POTENCJALNA ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA POWIATÓW WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO DLA GOSPODARKI NARODOWEJ ORAZ WYBRANYCH SEKCJI

Powiat	PAII_GN	PAII_GN	PAII_C	PAII_G	PAII_I	PAII_M
	Gospodarka narodowa	Gospodarka narodowa	Przemysł	Handel i naprawy	Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
Powiaty						
m. Toruń	0,308	A	A	A	A	A
m. Włocławek	0,282	A	A	A	C	A
m. Bydgoszcz	0,279	A	A	A	B	A
m. Grudziądz	0,265	A	B	A	D	A
bydgoski	0,234	C	C	D	C	C
inowrocławski	0,218	C	C	D	D	D

Zródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań statutowych Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie, przeprowadzonych w 2016 r. pod kierunkiem H. Godlewskiej – Majkowskiej.

Tabela 3. POTENCJALNA ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA GMIN WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO DLA GOSPODARKI NARODOWEJ ORAZ WYBRANYCH SEKCJI

Powiat	PAI1_GN	PAI1_GN	PAI1_C	PAI1_G	PAI1_I	PAI1_M
	Gospodarka narodowa	Gospodarka narodowa	Przemysł	Handel i naprawy	Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
Gminy miejskie						
Inowrocław (m)	0,229	A	A	A	B	A
Toruń (m)	0,224	A	A	A	A	A
Chełmża (m)	0,208	A	A	A	D	A
Bydgoszcz (m)	0,206	A	A	A	A	A
Wąbrzeźno (m)	0,202	A	A	A	C	A
Chełmno (m)	0,202	A	A	A	A	A
Grudziądz (m)	0,201	A	A	A	B	A
Ciechocinek (m)	0,197	A	A	A	A	A
Włocławek (m)	0,197	A	A	A	B	A
Brodnica (m)	0,186	A	A	A	B	A
Golub-Dobrzyń (m)	0,184	A	A	A	A	A
Radziejów (m)	0,170	B	B	B	D	B
Rypin (m)	0,168	B	B	C	D	A
Kowal (m)	0,164	B	B	B	D	B
Aleksandrów Kujawski (m)	0,162	B	B	B	D	B
Lipno (m)	0,149	C	C	C	D	B
Gminy wiejskie						
Osielsko (w)	0,190	A	A	A	A	A
Wielka Nieszawka (w)	0,170	B	B	C	A	C
Łysomice (w)	0,163	B	B	C	B	B
Białe Błota (w)	0,162	B	B	C	C	B
Fabianki (w)	0,151	C	C	C	D	C
Zławieś Wielka (w)	0,147	C	C	D	D	C
Baruchowo (w)	0,146	C	C	D	C	E
Lubicz (w)	0,145	C	C	D	D	C
Golub-Dobrzyń (w)	0,144	C	C	D	D	D
Gminy miejsko-wiejskie						
Solec Kujawski (m-w)	0,202	A	A	A	A	A
Barcin (m-w)	0,189	A	A	A	D	A
Świecie (m-w)	0,178	A	A	B	C	A
Janikowo (m-w)	0,166	B	B	B	D	B
Nakło nad Notecią (m-w)	0,161	B	C	C	D	C
Sępólno Krajeńskie (m-w)	0,158	C	C	C	D	C
Tuchola (m-w)	0,150	C	C	C	C	B
Żnin (m-w)	0,149	C	C	C	C	C
Pakość (m-w)	0,148	C	C	C	E	C
Kruszwica (m-w)	0,147	C	C	C	E	C
Brześć Kujawski (m-w)	0,143	C	C	D	E	D
Mogilno (m-w)	0,143	C	C	D	D	C

(m) – gmina miejska, (w) – gmina wiejska, (m-w) – gmina miejsko-wiejska

Źródło: jak do Tab. 1.

Uwaga: wszystkie wskaźniki w raporcie zostały policzone w oparciu o najbardziej aktualne dane z Banku Danych Lokalnych (2016).

Tabela 4. EFEKTY FUNKCJONOWANIA SPECJALNYCH STREF EKONOMICZNYCH NA KONIEC 2015 R.

Nazwa SSE	Powiat, gmina	Skumulowane nakłady inwestycyjne w mln zł	Liczba nowych miejsc pracy	Sektory wiodące (co najmniej 20% udziału w nowych inwestycjach)
Pomorska	Powiat brodnicki, Brodnica (m)	-	-	brak
Pomorska	Powiat golubsko-dobrzyński, Kowalewo Pomorskie (m-w)	409	1 130	papier i wyroby z papieru; wyroby z gumy i tworzyw sztucznych
Pomorska	Powiat inowrocławski, Inowrocław (m)	196	-	pozostałe produkty górnictwa i wydobywania
Pomorska	Powiat inowrocławski, Janikowo (m-w)	-	-	brak
Pomorska	Powiat lipnowski, Lipno (w)	-	-	brak
Pomorska	Powiat m. Bydgoszcz, Bydgoszcz (m)	320	264	papier i wyroby z papieru; wyroby metalowe gotowe, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
Pomorska	Powiat m. Grudziądz, Grudziądz (m)	252	196	drewno i wyroby z drewna i korka, z wyłączeniem mebli; wyroby ze słomy i materiałów w rodzaju stosowanych do wyplatania; papier i wyroby z papieru
Pomorska	Powiat m. Toruń, Toruń (m)	-	-	brak
Pomorska	Powiat m. Włocławek, Włocławek (m)	519	332	chemikalia i wyroby chemiczne
Pomorska	Powiat rypiński, Rypin (m)	61	26	artykuły spożywcze
Pomorska	Powiat świecki, Świecie (m-w)	1 757	183	papier i wyroby z papieru
Pomorska	Powiat toruński, Łysomice (w)	528	924	wyroby z gumy i tworzyw sztucznych; komputery, wyroby elektroniczne i optyczne
Pomorska	Powiat wąbrzeski, Wąbrzeźno (w)	1	1	maszyny i urządzenia, gdzie indziej niesklasyfikowane
Pomorska	Powiat żniński, Barcin (m-w)	315	117	wyroby z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Gospodarki.

Tabela 5. WYKAZ UCZELNI WYŻSZYCH, WYDZIAŁÓW ORAZ PRYZNANYCH KATEGORII PRZEZ MINISTERSTWO NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

Nazwa szkoły	Kategoria MNiSW
Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy	B – Wydział Kompozycji, Teorii Muzyki i Reżyserii Dźwięku
	B – Wydział Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej
	B – Wydział Instrumentalny
	C – Wydział Wokalno-Aktorski
Bydgoska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy	b.d.
Kolegium Jagiellońskie – Toruńska Szkoła Wyższa	b.d.
Kujawska Szkoła Wyższa we Włocławku	b.d.
Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy	b.d.
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa we Włocławku	b.d.
Toruńska Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości z siedzibą w Toruniu	b.d.
Uczelnia im. Edwarda Herzberga z siedzibą w Grudziądzu	b.d.
Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy	B – Wydział Pedagogiki i Psychologii
	B – Wydział Administracji i Nauk Społecznych
	B – Wydział Nauk Przyrodniczych
	B – Wydział Matematyki, Fizyki i Techniki
	B – Instytut Edukacji Muzycznej
	B – Wydział Humanistyczny
C – Wydział Kultury Fizycznej, Zdrowia i Turystyki	
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu	A + – Wydział Humanistyczny
	A – Wydział Teologiczny
	A – Wydział Nauk Historycznych
	A – Wydział Nauk Pedagogicznych
	A – Wydział Politologii i Studiów Międzynarodowych

	A – Wydział Chemii
	A – Wydział Fizyki, Astronomii i Informatyki Stosowanej
	A – Wydział Matematyki i Informatyki
	A – Wydział Sztuk Pięknych
	A – Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy; Wydział Lekarski
	A – Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy; Wydział Farmaceutyczny
	B – Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy; Wydział Nauk o Zdrowiu
	B – Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania
	B – Wydział Filologiczny
	B – Wydział Prawa i Administracji
	B – Wydział Biologii i Ochrony Środowiska
	B – Wydział Nauk o Ziemi
Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy	B – Wydział Hodowli i Biologii Zwierząt
	B – Wydział Rolnictwa i Biotechnologii
	B – Wydział Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska
	B – Wydział Telekomunikacji, Informatyki i Elektrotechniki
	B – Wydział Technologii i Inżynierii Chemicznej
	B – Wydział Inżynierii Mechanicznej
	B – Wydział Zarządzania
Wyższa Pomorska Szkoła Turystyki i Hotelarstwa z siedzibą w Bydgoszczy	b.d.
Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu	B – Dla całej uczelni
Wyższa Szkoła Demokracji z siedzibą w Grudziądzu	b.d.
Wyższa Szkoła Filologii Hebrajskiej w Toruniu	b.d.
Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy	B – Dla całej uczelni
Wyższa Szkoła Języków Obcych w Świeciu	b.d.

Wyższa Szkoła Kultury Społecznej i Medialnej w Toruniu	b.d.
Wyższa Szkoła Nauk o Zdrowiu w Bydgoszczy	b.d.
Wyższa Szkoła Służb Lotniczych z siedzibą w Bydgoszczy	b.d.
Wyższa Szkoła Zarządzania Środowiskiem w Tucholi	b.d.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Dziennika Urzędowego Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego Warszawa, dnia 9 lipca 2014 r.; Pozycja 38; Komunikat Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 4 lipca 2014 roku; o przyznanych kategoriach naukowych jednostkom naukowym.

Korekta i tłumaczenie raportu: Paulina Mechło.